

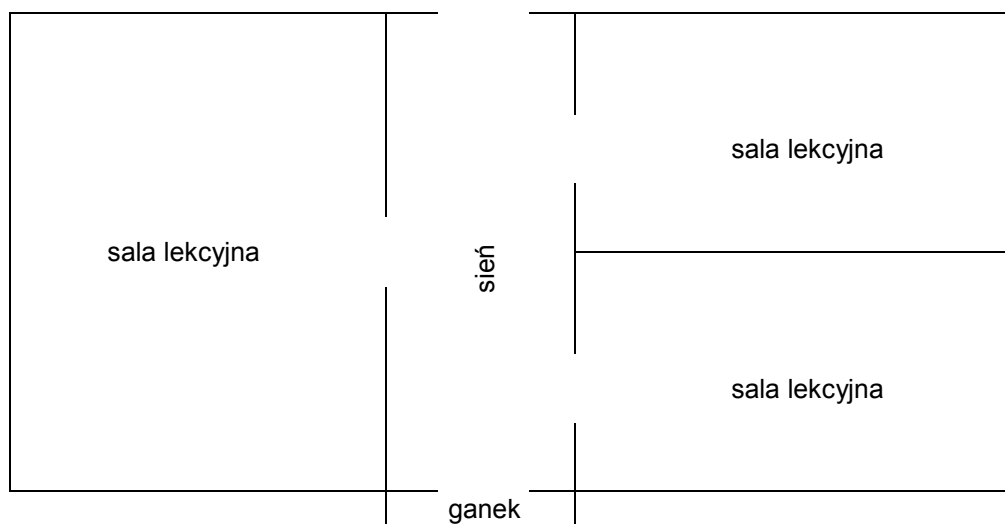
II budynek szkoły (1945) - *Second school building (1945)*

Jak poprawiały się warunki szkolnictwa w naszej wsi? Oddajmy znowu głos kierownikowi Tomaszowi Zwolińskiemu:

Na terenie Koniuszowej stały dwie karczmy żydowskie. Jedna pod lasem, przy drodze prowadzącej do Nowego Sącza, a druga na gruncie, obecnie stojącej „nowej” szkoły, której właścicielem był Samuel Neigreser.(...) [od niego]została zakupiona (...) parcela, pod budowę drugiego budynku szkolnego. Po ustąpieniu ze stanowiska Kier. Szkoły Felicjana Pisarskiego w roku 1928. obowiązki te przejęła Genowefa Piwowar, późniejsza żona Benedykta Kozucha, rodaka Koniuszowej. Wymieniony, za zgodą władz szkolnych, przejął od swej żony funkcję kier. Szkoły i pełnił ją do roku 1949. On to zdopingował ludność Koniuszowej, aby budulec, ze stojącej pod lasem, niezamieszkałej karczmy, przywieźć i tu na tej parceli zakupionej od żyda, postawić szkółkę. Szkółka ta, z niewiadomych przyczyn spłonęła¹.

Nie udało nam się odszukać żadnej fotografii tego budynku. Na szczęście mieszkaniec Koniuszowej Mieczysław Kozuch dobrze pamięta tamtą szkołę. Rzeczywiście, jak opisuje T. Zwoliński, tuż po wojnie rozebrano żydowską karczmę w przysiółku Zalas, a drewno przewieziono na teren nowej działki szkolnej. W tym miejscu budynek karczmy został złożony z powrotem – z zachowaniem oryginalnego układu pomieszczeń, stolarki, pokrycia dachowego (blacha). Mieszkańcy budowali szkołę od maja do października 1945 roku². Prace wykończeniowe jeszcze trwały, gdy dzieci już się w niej uczyły. Mieszkańcy bardzo szybko wykonali te prace (zwieźli drewno wozami). Budynek miał kształt prostokąta usytuowanego na osi wschód-zachód. Od południowej strony znajdował się niewielki ganeczek kryty daszkiem. Tam znajdowało się wejście główne prowadzące do sieni, z której było również drugie wyjście na drugą stronę budynku. Z sieni po prawej stronie było dwoje drzwi prowadzących do dwóch izb, w których zorganizowano sale lekcyjne. Drzwi z lewej strony prowadziły do dawnej głównej części karczmy, w której kiedyś znajdował się szynkwias. Tam była największa sala lekcyjna zajmująca prawie połowę budynku.

Taki w przybliżeniu był układ pomieszczeń w drugim (drewnianym) budynku szkoły:

Szkoła spłonęła. Kiedy był pożar? Mieczysław Kozuch pamięta dokładnie, że wtedy była zima, ale nie jest do końca pewien, czy była to zima 1945/46, czy 1946/47. Możemy

¹ Odnalezione w Państwowym Archiwum w Nowym Sączu uchwały GRN w Korzennej, o których mowa niżej, wymieniają innego właściciela działki.

²Taka jest informacja w piśmie B.Kozucha do Zarządu Gminy Korzenna. APK-NS. Nazwa zespołu *Gmina Korzenna. Sprawy statystyki gminnej*. Sygnatura jedn.arch.GmKorz-59.

przypuszczać, że była to raczej zima 1946/47, ponieważ wymienione niżej uchwały potwierdzają rychłe działania mieszkańców wsi i Benedykta Kożucha zmierzające do budowy nowej siedziby. Sytuacja była trudna. Znajduje to potwierdzenie w materiałach budżetowych na rok 1947 Gminnej Rady Narodowej w Korzennie, gdzie znajduje się informacja, że zaplanowano w tym roku środki finansowe na budowę szkół w Bukowcu, Janczowej, Koniuszowej i Siedlcach. Subwencja z Wydziału Powiatowego miała objąć wszystkie wymienione szkoły z wyjątkiem Koniuszowej, ponieważ strawiona przez pożar szkoła nie była ubezpieczona, w związku z tym nie można było liczyć na odszkodowanie od firmy asekuracyjnej³. Pomimo tych trudności władze samorządowe przychylnie ustosunkowały się do potrzeb mieszkańców Koniuszowej. Wizja lokalna Gminnej Komisji Oświatowej zakończyła się pozytywną opinią z dnia 30 sierpnia 1948r. w sprawie budowy nowej siedziby szkoły⁴.

Wśród mieszkańców krążyły różne pogłoski na temat przyczyny pożaru – mówiono nawet o celowym podpaleniu. Jednak ta zagadka nigdy nie została wyjaśniona.

Pewna jest natomiast tragiczna sytuacja koniuszowskich uczniów, którzy mieli do nauki tylko jedną salę lekcyjną w budynku pochodzącym z czasów zaboru austriackiego. Rodzice uczniów pomagali szkole, jak tylko mogli. Godne podziwu jest udostępnianie pomieszczeń w domach do nauki. Pamiętajmy, że najczęściej były to domy, w których był jeden pokój i kuchnia. Nasi uczniowie uczyli się u następujących rodzin:

Bolesława Buchowicza (Półrolki)

Stanisława Bugary (Wieś)

Anny Kociołek (Półrolki)

Józefa Kożucha (Wieś)

Józefa Sowy (Wieś)

Erazma Szarka (Podlas)

W prywatnych domach mieszkali również nauczyciele uczący w szkole. Były to domy gospodarzy (brak dokładnych ram czasowych – niżej wymieniono gospodarzy, o których wiadomo, że w różnych okresach pomagali w ten sposób nauczycielom):

Bolesława Buchowicza (p.Majcher, p.Bednarz – czas kierownika A.Opiata)

Władysława Fornagła (p.Gościńska, p.Jancy)

Władysława Jelińskiego (pierwsza nauczycielka w Koniuszowej)

Władysława Kociołka

Franciszka Kożucha

Mieczysława Kożucha (p.Anna Majcher)

Józefa Kożucha (p.Kaczka)

Erazma Szarka

---

³ APK-NS. Nazwa zespołu *Gmina Korzenna. Budżet gminy na rok 1947*. Sygnatura jedn.arch.GmKorz.-70.

⁴ APK-NS. Nazwa zespołu *Gmina Korzenna. Sprawy Komisji Gminnej Rady Narodowej*. Teczka: *Gminna Komisja Oświatowa 1948r.* Sygnatura jedn.arch.GmKorz.-69.